

Stichting Mooi Lochem

Stiggoor 77

7241 LD Lochem

T. 0573 257388

E. info@mooilochem.nl

W. mooilochem.nl

KvK nr. 41040603

IBAN:NL53ABNA0498673308

*Voorheen stichting Milieubeheer Oost Lochem, sinds 1989
Aangesloten bij de Gelderse Natuur & Milieufederatie*

Aan de Gemeente Lochem
afdeling Ruimte, team Milieu
Postbus 17
7240 AA Lochem

Per email naar: windenzon@lochem.nl CC. De Raad & College van B&W

Lochem, 27 mei 2021

Onderwerp: **Ontwerp RES 1.0 Zienswijze
Onze Ref. CM**

Stichting Mooi Lochem zet zich in voor het behoud en verbetering van natuur en landschappelijke waarden in de gemeente Lochem en wordt ondersteund door inwoners uit de gemeente Lochem. De stichting is belanghebbende in de RES plannen van de gemeente, welke nu ter inzage liggen en dient hierbij haar zienswijze in.

Lochem staat bekend als een gemeente met veel historische en landschappelijke waarden waaronder het zo bekende coulisselandschap. De omgeving van Lochem is aantrekkelijk voor toeristen, de agrarische / veeteelt sector en de vele mogelijkheden om in het buitengebied te wonen. Deze waarden dienen gekoesterd te worden en de voorstellen die in de RES 1.0 gepresenteerd worden moeten daarom kritisch worden getoetst.

In de RES 1.0 wordt de ambitie van de gemeente genoemd om haar bijdrage te leveren en om op gemeentelijk niveau klimaatneutraal te zijn in 2030, een nobel streven! Hoe dit bepaald en achteraf gemeten kan worden dan wel of dit überhaupt te meten is, wordt echter onvoldoende onderbouwd. Om het als uitgangspunt te nemen klinkt goed maar kan ook tot discussie en onzekerheden leiden als 'bouwsteen' voor de plannen om hernieuwbare energie lokaal te produceren. Daarnaast zou eerst de vraag gesteld moeten worden of klimaatneutraliteit op lokaal niveau gemanaged kan en moet worden. Het is eerder een landelijk / EU niveau doelstelling waar lokaal aan kan worden bijdragen op basis van landelijke optimalisatie modellen voor hernieuwbare energie productie. Het wordt nu gepresenteerd als een inpassings uitdaging, met als ondertoon een voldongen feit. Wellicht beter om uitgangspunt te definiëren op basis en van welke criteria de gemeente kan bijdrage en welke waarden er lokaal beschermd cq verbeterd moeten worden. Het eindresultaat daarvan kan niet worden

afgedwongen door een klimaat neutrale doelstelling. Wellicht moet de gemeente haar klimaatneutraal doelstelling heroverwegen.

In deze fase van de planning worden contouren voor mogelijke zonne- of windparken gepresenteerd. Een harde onderbouwing voor de gepresenteerde locaties op de zonneladder of voor windmolens ontbreekt. Het lijkt ons verstandiger om te voorkomen dat deze gebiedskeuzes op basis van het gepresenteerde als voldongen feiten een eigen leven gaan leiden. Wat op termijn tot vergaande onvrede en maatschappelijke ontwrichting kan leiden. Belangrijker is de samenleving houvast te bieden op basis van welke concrete en toetsbare voorwaarden er hernieuwbare energie in de gemeente kan worden opgewekt.

De RES 1.0 gaat daarnaast uitvoerig in op een procesbeschrijving om iedereen zoveel mogelijk te betrekken en om een zo breed mogelijke acceptatie te realiseren. Onder welke voorwaarden acceptatie gerealiseerd kan worden ontbreekt en is eerder een 'black box' dan transparant en toetsbaar. Een voorbeeld: Lokaal eigendom van windmolens om acceptatie te realiseren klinkt leuk maar staat haaks op landelijke signalen dat het benodigde te investeren kapitaal onvoldoende beschikbaar zal zijn gegeven de onaantrekkelijke risico / rendement verhoudingen van energietransitie projecten. Maw, kan de burger deze beleggingsrisico's wel overzien om dergelijke investeringen aan te gaan of gaat de overheid garanties geven? Is het überhaupt wel verantwoord om deze beleggingsrisico's direct bij individuen in een gemeenschap te leggen en onder welke voorwaarden kun je dat doen. Wellicht een zaak om hiervoor de AFM (Autoriteit Financiële Markten) advies te vragen. Het gaat immers om beleggingsproducten en fiduciaire bescherming van niet professionele beleggers. Maw, procesbeschrijving alleen is onvoldoende, het is zaak de onderliggende voorwaardelijkheden voor keuzes en betrokkenheid te definiëren en te toetsen.

In de onderzoeksfase van RES 1.0 en het globale niveau van de uitwerking en bij gebrek aan meer details in het plan, kun je als belanghebbende in de gemeente Lochem alleen ingaan op de in het voorstel genoemde plaatsing van 4 windmolens en de gepresenteerde zonneladder met gebiedsindeling naar categorie op deze ladder. In een latere fase kan pas inhoudelijk gekeken worden als er gedetailleerde plannen en een toetsingskader voorgelegd zijn. Er wordt gesteld dat het haalbaar is 4 windmolens te plaatsen in Lochem (met een max capaciteit van 12 MW, ofwel 4 van 3 MW zijnde grootschalige tot 125m hoge turbines met een mogelijke tiphoogte van 200m). En er worden 3 soorten van plaatsingen voor de windmolens aangegeven zonder daarbij in directe zin in te gaan welke de meest geschikte is. Slechts met brede pennenstreken worden gebiedsdelen hiervoor aangeduid en zou je daaruit moeten afleiden dat het gaat om agrarische clusters. Is dat zo?

Een geïntegreerde berekening hoe dit uitwerkt op de gestelde ambitie ontbreekt. Zo ook een uitwerking of dit financiële haalbaar is met in achtneming van alle bijbehorende kosten, niet gelimiteerd tot bv de volgende onderwerpen: Uitbreiding electriciteitsnetwerk, waardevermindering van huizen in de omgeving als gevolg van bv horizon vervuiling maar ook impact op de natuur (leefgebied van vleermuizen, rode wouw, kiekendief en vele vogels die jaarlijks migreren via Lochem zoals ganzen, houtsnippen, kramsvogels etc.) en niet te vergeten de volksgezondheid (slagschaduw, lage bromtonen). Dus alles dat valt onder maatschappelijk gerelateerde kosten.

Tevens kan eenvoudig geconstateerd worden dat 'windfarming' aan de kust en open zee een hoger productie potentieel heeft dan in de lommerrijke Achterhoek. Zo op het oog geen logische locatie voor windmolens.

Er worden geen concrete condities of randvoorwaarden besproken anders dan in nominalistische zin. Enkel algemene doelstellingen welke op generlei wijze meetbaar en toetsbaar zijn worden gepresenteerd. Bij gebrek aan verdere details en uitwerking kan alleen maar om meer informatie gevraagd worden en is een zienswijze eerder kritisch en terughoudend dan ondersteunend. De duiding 'haalbare' plaatsing van 4 windmolens is in deze context dan ook op zijn minst zeer voorbarig te noemen.

De plaatsing op de zonneladder van 'ja mits' voor bv half open agrarische gebieden tussen bv de landgoederen Verwolde en Ampsen, dient kritisch te worden beoordeeld. Dit gebied is een belangrijke verbindingzone tussen de leefgebieden van reeën op beide landgoederen maar ook leefgebied voor bodembroeders (grutto, wulp) en de haas die recent op de rode diersoorten lijst is geplaatst. Hoe is de gemeente tot het bepalen van dit soort gebieden in de 'ja mits' categorie gekomen en niet bv in de 'nee tenzij' categorie (denk hierbij aan het opnemen van verbinding- en beschermingszones tussen en rond landgoederen of gebieden van hoogwaardige natuurwaarden). Wat zijn de minimale randvoorwaarden waaraan voldaan moet worden?

Stichting Mooi Lochem is derhalve zeer bezorgd over een proces dat meer gedreven lijkt te worden door politieke ambitie dan praktische en feitelijke omstandigheden. Het kan de Lochemse gemeenschap uiteen drijven terwijl er geen overtuigend voorstel gepresenteerd wordt dat verbindt en alle punten op de i heeft gezet. Het is dan potentieel eerder een samenleving ontwrichtend voorstel dat kan leiden tot nodeloos verzet, frustratie en uiteindelijk tot een ver van (voor de gemeenschap) optimaal resultaat. Een suboptimale deel oplossing. Immers er zijn nog vele andere opties die onbesproken blijven en meegewogen zouden moeten worden. Te denken valt hier bv aan:

- Wat is het potentieel van (in ontwikkeling zijnde) alternatieve hernieuwbare energiebronnen op de klimaat neutrale ambitie.
- Wat kan er bereikt worden door in te zetten op energiebesparingen
- Wat kan gerealiseerd worden door plaatsing van PV op daken
- Wat kan in combinatie met andere provincies, op nationaal en EU niveau additioneel gerealiseerd worden. En in hoeverre is klimaatneutraal op gemeentelijk niveau een realistisch uitgangspunt! Maw plaatsing van windmolens en verdere uitbreiding van zonneparken moet eerder het resultaat zijn van optimale keuzes voor hernieuwbare energie opwekking in competitie met elders te realiseren projecten. Maw alle alternatieven zijn duurder, niet beschikbaar etc. En inpassing wordt zodanig gerealiseerd dat de karakteristieke waarden van de gemeente Lochem behouden, beschermd en/of verbeterd worden. En niet andersom, lokale klimaatneutraliteit ten koste van....

De Stichting Mooi Lochem verzoekt u om aanvullende informatie:

- Is de gemeente bereid om haar doelstelling klimaatneutraal te heroverwegen en zo ja wat zijn de consequenties voor RES 1.0 plannen? Hoe gaat de gemeente klimaatneutraliteit meten? Maw een gedetailleerde uitwerking van de doelstelling en realisatie klimaatneutraal te zijn in 2030. Wat is de voorspelbare energiebehoefte, hoe wil men daarin voorzien, wat zijn

de alternatieven en wat kan in combinatie met andere provincies of op nationaal niveau gerealiseerd worden. Wat moet er dan lokaal gerealiseerd worden en hoe verhoudt zich dat met de overige RES 1.0 plannen in Gelderland.

- Welke voorwaarden (meet en toetsbaar) de gemeente wil hanteren voor het verlenen van vergunningen voor het plaatsen van windmolens en/of zonneparken binnen de gemeente. Zoals: Welke beperkingen wil de gemeente opleggen voor bv van (tip) hoogte en afstand tot woonhuizen van windmolens of afstand tot woonhuizen voor zonneparken?
- Wat zijn de meet en toetsbare criteria voor het plaatsen van gebieden in de 'ja mits' en in de 'nee tenzij' categorie.
- Compensatiemaatregelen die geboden worden aan inwoners in directe omgeving van de windmolens.
- Hoe gaat de gemeente met de vraag of lokaal eigendom verantwoord is?
- Welke inpassings-, mitigatie- en/of compensatiemaatregelen voor de natuur (in de breedste zin) worden vereist voor een vergunning. Je kunt hierbij denken aan bv ook criteria voor stilstand van de molens tijdens de jaarlijkse migratie van trekvogels of aanleg van extra natuur ter compensatie van schade op de beoogde locaties.
- Welke alternatieve oplossingen ziet de gemeente om haar doelstelling te bereiken?
- Overweegt de gemeente om samen te werken met andere partijen of gemeentes om klimaatdoelstellingen te realiseren?
- Kan de gemeente een analyse presenteren van de totale opbrengsten en (directe en indirecte) kosten (incl. ook de kosten voor uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk voor rekening van het project) voor plaatsing van 4 windmolens aangevuld met een risico analyse en hoe deze risico's beheerst kunnen gaan worden. Met kosten wordt bedoeld directe projectmatige maar ook alle andere mogelijke maatschappelijke kosten. Hoe verhoudt een dergelijke exploitatie analyse zich met andere windpark projecten?

Stichting Mooi Lochem vertrouwt erop u hierbij een constructieve bijdrage te hebben gegeven en zal haar zienswijze te zijner tijd, na ontvangst van verdere details en uitwerking van specifieke plannen, voorleggen.

De Stichting onthoudt zich op dit moment van steunbetuiging en zal zich verder kritisch blijven opstellen m.b.t. de voorgestelde plannen.

Met vriendelijke groet,
Namens Stichting Mooi Lochem

Paul C. Benes
Secretaris